

Številka zadeve: Up-1082-12/11

Datum odločbe: 29.5.2014

Področje: učinkovitost in skrbnost preiskave kaznivih dejanj

Izrek: US razveljavi sodbo Višjega sodišča v Ljubljani in jo vrne v ponovno odločanje z navodilom, naj sodišče upošteva, da je izpolnjena predpostavka protipravnega ravnanja tožene stranke (države)

Dodatno: sodišča niso odgovorila

Odločitev: soglasno 7:0; ni LM

SAMO ZA: Mozetič, Deisinger, Jadek Pensa, Korpič-Horvat, Pogačar, Sovdat, Zobec (Klampfer in PEtrič nista glasovala)

POVZETEK ZADEVE:

Ustavni pritožnik je bil leta 1999 žrtev fizičnega napada (pretepen do nezvesti s poškodbami glave in odvržen na smetišče). V tožbi je policiji očital, da je preiskovalna dejanja (zaslišanja prič) izvedla z veliko zamudo in da ni izvedla vseh potrebnih dejanj (zaslišanje osebe z motivom za dejanje, pregled avtomobila, s katerim je bil pritožnik odpeljan, itd.). Po desetih letih je na podlagi novega medicinskega mnenja, da je šlo za lažje poškodbe, tožilec ugotovil zastaranje pregona. Pritožnik je vložil odškodninsko tožbo proti državi zaradi neučinkovitosti preiskave, vendar je Višje sodišče razveljavilo prvostopenjsko sodbo, s katero mu je bila dodeljena odškodnina.

Ustavno sodišče je obravnavalo sodbo Višjega sodišča in ugotovilo, da temelji na napačnih razlogih. Posebej je zavrnilo stališče sodišča, da bi bila država odgovorna za opustitev dolžne preiskave samo, če bi bilo vodenje preiskave v očitnem nasprotju s predpisi o vodenju predkazenskega postopka. US poudari, da je šlo za sum hudega kaznivega dejanja, ki je poseglo tudi v ustavno pravico do nedotakljivosti telesa, zato mora veljati višji standard preiskave, to je standard dobrega preiskovalca. Čeprav ima policija širok prostor odločanja o načinu preiskave in preiskovalnih dejanjih, pa številna odlašanja in opustitve preiskovalnih dejanj v celoti gledano pomenijo, da zahtevani standard preiskave ni bil dosežen, zaradi česar je bilo ravnanje države kot celota protipravno in pomeni kršitev pritožnikovih človekovih pravic. US je zadevo vrnilo v ponovno odločanje, vendar višjemu sodišču tudi jasno naložilo, da mora izhajati iz dejstva, da je bilo ravnanje države spoznano za protipravno.

V zadevi gre za vprašanje razmerja med državo (preiskovalnimi organi) in posameznikom, katerega ustavne pravice mora država štiti tudi z učinkovito preiskavo, kar ocenjujemo na avtoritarni dimenziji. V zadevi se ni presojalo razmerja med pravicami pritožnika in drugih oseb (npr. preiskovancev), niti ni vezana na vprašanja gospodarske pobude, zato sodba US nima družbene ali ekonomske dimenzije.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	Ekonomska dimenzija v sodbi ni prisotna.				

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	Družbena dimenzija v sodbi ni prisotna.				

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	S			PS	
ZA: vsi, ki so glasovali	1	1			

US obrazloži, da je država dolžna varovati pravice posameznikov tudi z učinkovito preiskavo dejanj, s katerim naj bi jim bile te pravice kršene. Če gre za ustavno varovane pravice in (domnevno) hudo kaznivo dejanje, je zahtevan visok standard preiskave po načelu "dobrega preiskovalca". To je pomembno tudi zaradi zaupanja v pravno državo in organe pregona. S tem US močno zaščiti pravice posameznika in naloži državi visok standard ravnanja pri njihovem varovanju, zato je to pozicija 1. Protisodba bi sledila argumentu Višjega sodišča, da zadošča, če preiskovalna ravnanja niso v nasprotju z zakonodajo – ker tudi to še vedno pomeni določeno (čeprav šibko) varovanje pravic posameznika, je PS na poziciji 4 in ne 5.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA	3	<i>Obrazložitev se sklicuje na več sodb ESČP, ki pa niso ključni argument za odločitev US.</i>

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	NC	<i>Odgovor DZ ali mnenje vlade nista bila zahtevana, sodišče pa odgovora na ustavno pritožbo ni podalo.</i>